

ΑΓΝΩΣΤΕΣ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΕΝΟΣ... ΠΑΣΑ!

Στό σεράγι. 'Ο τρόμος του ηγούμενου. Ένα πλεύσιο συμπόσιο. Τό φέμμα του Πασά. Στο ύπαισιο. 'Ο ηγούμενος τ'ά χάνει. 'Η λειτουργία των Χριστουγέννων. 'Ο Πασάς θέλει ν'α μεταλάβη. 'Ο ηγούμενος φρενιάζει. 'Η άποκάλυψις. Στιγμές κατανύξεω. Τό τέλος του χριστιανού Πασά, κ.τ.λ. κ.τ.λ.

ΕΛΕΙΩΝΟΥΜΕ σήμερα την ιστορία του Προτοσυγγέλου των Πατριαρχείων Βασιλείου, ό άποιος έστάλη στην Κρήτη ως Πασάς άπ' τόν Σουλτάνο, στον άποιο τόν παρουσίασε ό Πατριάρχης για... Τούρω: "Όπως γούφαμε στο προηγούμενο φύλλο, ό Βασίλειος (Όσμάν Πασάς) ποθοός ν'α κοινωνήση τών άρχάντων μυστηρίων μ'α και πληρώσων Χριστούγεννα. 'Εστείτε λοιπόν κ'ι' εκάλεισε στο σεράγι τόν ηγούμενο τής μονής τών Άγιών Άσωμάτων 'Ιωσήφ.

Σάν έφηνεν ό ηγούμενος άπ' τόν μοναστήρι, συνοδευόμενος άπό τούς Τούρκους καθάλλοιους, οι μοναχοί μαζεύτηκαν στην τραπέζια τής μονής κα προσπαθούσαν ν'α μαντέψουν, τί άραγε σινείθη κα π'α σικοφαντία μεγάλη σινετέλεσε γ'α ν'α τούς πάρον τόν ηγούμενό τους.

'Η νύχτα περνούσε κα κανένας τους δέν σκέφτηκε ν'α π'α ν'α κοιμηθ'η.

Κ'ι' έν'ο οι μοναχοί έκλαιγαν την τύχη τους, ή σινοδοσία με τόν ηγούμενο έφτασε στο Ρέθυμνο.

Μαροστά στην πόλη ήταν τό «Κονάκι τής Μονής». Σελέφνε ό ηγούμενος έκει, άφησε τ' άλογο τον κα τράβηξε στο «Σεράγι» τού Πασά, πού ήταν κάποι κάτο κάμνι.

'Ο Πασάς τόν έπρωιμενε. 'Ο ηγούμενος μ'ηγε μέσα, έκανε τεμενά κα στάθηκε κάτοχος μπροστά του. 'Ο Πασάς όμως τοίδωσε διάφορος. Καί σάν πήγε ν'α νυχτώνη τόν κάλεσε πάλι κοντά του. Τή στιγμή αούτη μ'α μαζαρήν κάμνι κάποιος έκκλησιός άπόμερης σήμανε τόν 'Εσπερίο τών Χριστουγέννων.

'Ο Πασάς στάθηκε στο άκουσμά της λίγη ώρα σκεπτικός κα μ'αλαχολιζός. 'Υστερα γ'ιωσε στον ηγούμενο κα τού έλεγε ν'α περσίω στο δίπλανό δουμάτι. 'Εκει ένα μεγάλο τραπέζι με χ'ιλια δύο φαγητά κα λουζινιές, σεματίτια, κα γ'ιασίματα τούς έπρωιμενε.

—Κάθισε ν'α γ'αμε, τού έλεγε ό Πασάς.

—Ν'α καθήσω, πολυχρονομένε μου, τού άπορωθ'ησε ό ηγούμενος, αλλά δέν ποτέ ν'α γ'αφο. 'Εμεις έχοιμε την εποχή αούτη Σαρακοστή κα προτιμοίμε ν'α πεθάνοιμε τής πεινας, π'α ν'α παραδοίμε τή νηστεία μας.

Κάνει τότε ό Πασάς ένα νόημα κα' άμείσως φέροιεν ένα δεύτερο τραπέζι με χ'ιλια δύο νησίσια.

Σάν έβγαυν π'αρε τόν ηγούμενο, κάθισαν στο εντίβανι κα' άρχισε ν'α τού μιλάν:

—'Εχω μ'α γ'ορη-παρομ'α Χριστιανή, τού έλεγε, ή όποία μ' άνάθευρε κα την άγαπάω σαν δεύτερη μητέρα. 'Ο,τι μου ζ'ητήσε τής τό κάνω. Κάθε χρόνο λοιπόν τ'α Χριστούγεννα θέλει ν'α μεταλαβαίνη, κα γ'ι' αούτό σε προτιμοί γ'α ν'α τή μεταλάβη.

—Καλά, Πασά μου, στις διαταγές σου, τού άπαντάει ό 'Ηγούμενος, αλλά π'ως ν'α γ'ινη αούτό, π'ο χροιάζονται π'ομ'αματα πολλά;

—'Εννοια σου, τού άπαντάει ό Πασάς, ή γ'ορη έχει άπο όλα αούτά π'ο χροιάζουσι. 'Ολη την ήμερα τ'α διορθώνε κάποι στο ύπ'ογειο. Κατέβα ν'α τ'α δ'ες κα' έλα π'ες μου, άν λείπει τίποτα.

Κατεβάνει ό ηγούμενος στο δουμάτι κα τ'ι ν'α δ'η! "Όλα έν πληρη τάξει, διακευασμένα... 'Ενα έλα, χορισμένο με σεντόνι, 'Αγια Τράπεζα κατακίνουνη, ένα Εδ'αγγέλιο άπάνω σ' αούτη, αντίμισιον, μ'α λειτουργική φυλλάδα στην Προόδοσι, έπίχρονα 'Αγια Λιποσώπηση, ν'αμια κα πρόσφορο, όλα τ'α σχετικά βιβλία κα χειρώδη. Κ'ι' έμπρός-έμπρός στην είσοδο μ'α εικόνα τής Γεννήσεω, στεφανωμένη με λουλούδια.

Κατάκλητος άπο τή θέα όλων, γ'ορξεί ό ηγούμενος κα λέει στον Πασά:

—'Όλα έν έν τάξει, μόνον ψάλλη π'ο δέν έχοιμε...

—Πήγαννε, τού άπαντάει ό Πασάς, ήτοιγες ν'α κοιμηθ'ες, ζήτω τ'α μεσάνυχτα κα θάρρη κα' ό ψάλλη.

Πήγε ό ηγούμενος ν'α πλαγιάσει στο μέρος π'ο τού είχαν ν'α κοιμηθ'η, αλλά π'ο ν'α τόν π'αση έννος δ'λη νύχτα...

—Τ'ι ν'α έννε αούτά, π'ο κάνει ό Πασάς! σκέπτεται, θέλει ν' άστείηνε μ'α τή θρησκεία μας, μ'α τέτοια έπίσημη ήμερα, ή θέλει ν'α με π'νίξη καθός θ'α φορ'α τ'α ιερά άμ'ια μου!...

Μέ τις σκέψεις αούτες τόν βόρκαν τ'α μεσάνυχτα. Πάλιν ή μαρκωνή κάμνιαν σήμανε, καλώντας τούς χριστιανούς στην λειτουργία

τής Γεννήσεω. Κατέβηκε τότε κα' ό ηγούμενος στο ύπ'ογειο π'ο ε'ε διασκευασθ'ει σ' έκκλησία. 'Αρχισε τ'ο «Μισοκαικό», έφ'αλε τή λιτή, αλλά κανένας άλλος δέν βρισκόταν εκεί.

'Ο ηγούμενος προχώρη στην λειτουργία, όταν άξαφνα άκούγεται μ'α μελωδία, γ'ιουκαία, άγγελική:

Χριστός Γεννάται, δοξάσαι,
Χριστός έξ ουρανών, άπανήσαι.
Χριστός έπί γ'ης, ύψωθείτε...

Γ'ορξεί ό ηγούμενος κα βλέπει τόν Πασά ν'α ψάλλη. Δέν παραξενεύτηκε όμως κα π'ολύ, γιατί ήξερε π'ως ό Πασάς ήταν σπουδαγμένος κα' έλληνομαθής.

Προχώρη λοιπόν ή λειτουργία. 'Ο Πασάς ψάλλει κα' ό ηγούμενος λειτουργεί. 'Η φωνή τού Πασά έννε γ'ιουκαία, σαν λάλημα άηδονίου:

'Η Παρθένος σήμερον και ή γ'η τ'ο σπήλαιον,
τόν έπουράνιον ε'ικτει, τ'ο άποροίτη προσάει...

Τή στιγμή όμως π'ο προέκυψε ν'α κοινωνήση ό ηγούμενος, βλέπει ν'α μ'αίνη ό Πασάς στην 'Αγια Τράπεζα κα ν'α ζ'ητά ν'α κοινωνήση κα' αούτος. 'Ο ηγούμενος τραδ'ήγηκε.

—Μ'η, Πασά μου, τού λέει, μ'η Πασά μου, μ'η με κάρη;...

—'Ο Πασάς όμως έπέμνε...

—Μ'η μαγαρομένε! τού λέει ό ηγούμενος, τ'η κεφαλή μου πάσε, μ'α δέν θ'α σ' άήρησά ν'α μου άγγιση τ'α 'Αγια Μυστήρια... Π'οσω, σ'αύλε, άπο τό άμια τού Θεού...

Καί στάθηκε μπρός του άγιοσι κα' φοβερός.

Σάν είδε ό Πασάς την τόσο μεγάλη πίστι π'ο τόν ηγούμενο, στέταξε, άπ'λονει τ'ο γ'ορη του κα τού φωνάζει σέ καθαρή 'Ελληνική:

—Στάσου, αδερφέ, ν'α δ'ες!

Καί βγάζει μέσα βαθείά άπο τό κόφρο τού τ'ο Πατριαρχικό τ'ο γ'ομ'ια κα τού τ'ο δίνει ν'α τ'ο διαδώση. Βγάζει άκόμα κα τ'ο «Κιούκιέν» (κάλυμμα τής κεφαλής, τής εποχής εκείνης) άπο τό κεφαλή του, κα' άμείσως μ'α μεγάλη πλεξίδα γ'ήθηκε στις πλάτες του. Δέν έννε δυνατόν ν'α περιγράφη κανένη τή σιγνήριση π'ο τόν ηγούμενο, αλλά ούτε κα' έκείνη τού Πασά.

Σταγνήσει ιερά κα' ένθνη!

'Ο Πασάς γονατίζει έμπρός στον ηγούμενο κα' έξοικολογείται κα' κάποιον διαβάσει τ'ες ειδικές ενήγες, π'ο τής Μεταλήψεω.

—'Αγαπήσω σε, 'Κύριε, ή ισχύς μου, Κύριος...»

Λίνον έπειτα τόν άδελφικό άσπασμό κα' κοινωνήσε κα' οι δύο. Κατόπιν ό ηγούμενος κάνει όμοιο φοβερό άπάνω σ'α 'Αχραντα Μυστήρια, ν'α μ'η μακροτήρη σέ κανένα την ταυτότητα τού Πασά.

Γ'λογοζάρησε π'α τών Χριστουγέννων ή ήμερα.

—Χριστούγεννα! έιπε ό ηγούμενος, κα' έψάλλε κατόπιν:

—'Αμυστήριον ξένον όρω κα' παράδοξον...»

Καί άπάντησε ό Πασάς:

—'Μεγάλινον ή ψυχή μου, την λιτρωσάμενη ήμ'ας εκ τής κατάρσε!

'Ανέβησαν έπειτα άπάνω. Κ'ι' έπειτα άπο λίγες ώρες ή άνετολή τού ήλιου βόρησε τόν μέν Προτοσυγγέλο Βασιλείο έως 'Οσμάν-Πασά, τόν δέ ηγούμενο στο δουμά, γ'α τή Μονή του...

'Ο Όσμάν Πασάς έξακολούθησε τ'ο έργο του στην Κρήτη. Κ'ι' οι Γιαννίτσοροι γ'α ν'α σωθούν, έφηναν σ'α βουά κα' σ'α βαθείά τ'ο σπήλαια. 'Ο Πασάς άρχισε τότε ν'α καίη τ'α Τούρκικα χωριά κα ν'α καταστρέφ'η τ'α ε'λωδοένδ'α τους.

'Η καταστροφή όμως τών περιουσιών τους άνάγκασε τούς Τούρκους ν'α διαμαρτυρηθ'οιεν στον Σουλτάνο. 'Εξάμνα έν'ας ειδικός ματατοφόρος έστάλη στην Κρήτη, με διαταγή ν'α π'α ή 'Όσμάν Πασάς κα ν'α παρουσιάσει μπρός στο Σουλτάνο.

'Ο Πασάς όμως, π'ο ήξερε τ'ι σήμαινε αούτο τού είδους τ'ο φρονιά, μ'ηγε μέν στο ιστοιόφορο π'ο πήγε ν'α τόν πάρη, αλλά μόλις φτάσανε κοντά στον 'Αθ'ο έπεσε τή νύχτα στη θάλασσα κρηρά κα β'γηκε σέ μ'α μονή, όπου έμνεπε π'α, ισοθίως ως μοναχός:

ΣΤΑΜ.

(Κατά διήγησιν τού 'Αρχιμανδρίτου, 'Αγαθαγγέλου Δε γουβάρου, Γενικού Μητροπολιτικού 'Επιτρόπου τής 'Ιερ'ας 'Επιτροπής Λάμπης κα' Σφακίων)

ΟΙ ΜΕΓΑΛΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

'Ο Γερμανός ποιητής Σύλλερ